

Farmaseuttien havaitsemat lääkitysongelmat Helsingin kaupungin terveysasemien ja sisätautien poliklinikan potilailla

Tekijät: Sannamari Hinkkanen (projektiasiantuntija, proviisori, Helsingin kaupunki, sannamari.hinkkanen@hel.fi), Pilvi Moberg (lääkitysturvallisuuskoordinaattori, erikoisfarmaseutti, Kanta-Hämeen HVA) ja Tanja Lindholm (väitöskirjatutkija, proviisori, Helsingin yliopisto)

Johdanto

Lääkitysongelma (engl. *drug-related problem*, DRP) on lääkehoitoon liittyvä tapahtuma tai olosuhde, joka todellisesti tai mahdollisesti haittaa toivottua hoitotulosta¹. Farmaseuttien kliiniset työtehtävät vähentävät ja mahdollisesti ehkäisevät potilaiden lääkitysongelmia^{2,3} sekä parantavat hoitotuloksia⁴. Helsingin kaupungin terveysasemat ja sisätautien poliklinikka -palvelussa työskentelee HUS Apteekin osastofarmaseutteja monipuolisissa työtehtävissä, joissa on mahdollista havaita potilailla lääkitysongelmia, ja niitä ratkaisemalla edistää lääkitysturvallisuutta.

Tavoitteet

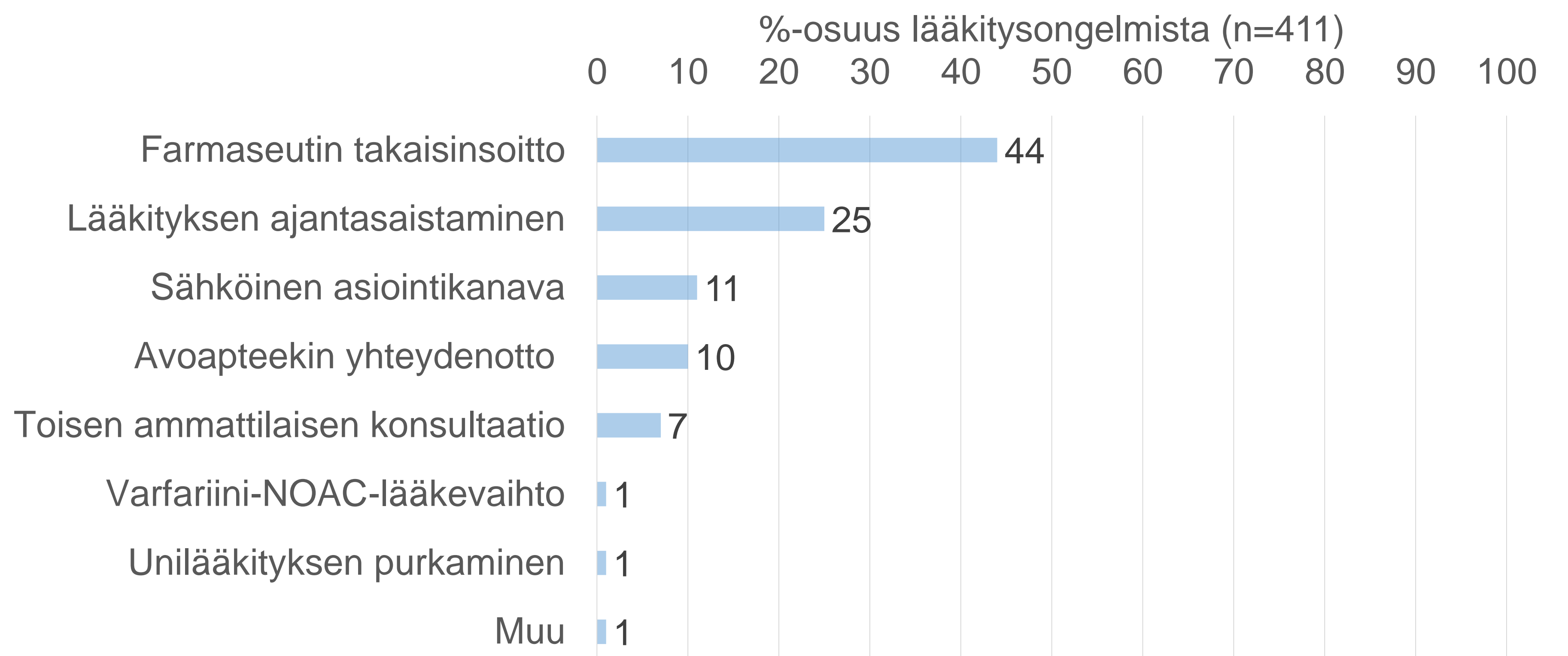
Tavoitteena oli tutkia, paljonko farmaseutit havaitsevat potilailla lääkitysongelmia Helsingin kaupungin terveysasemilla ja sisätautien poliklinikalla, minkä tyyppisiä lääkitysongelmat heidän potilaskontakteissaan ovat ja miten niitä ratkaistaan. Lisäksi haluttiin selvittää, voitaisiinko farmaseuttien tekemillä toimenpide-ehdotuksilla mahdollisesti säästää lääkäreiden työaika.

Aineisto ja menetelmät

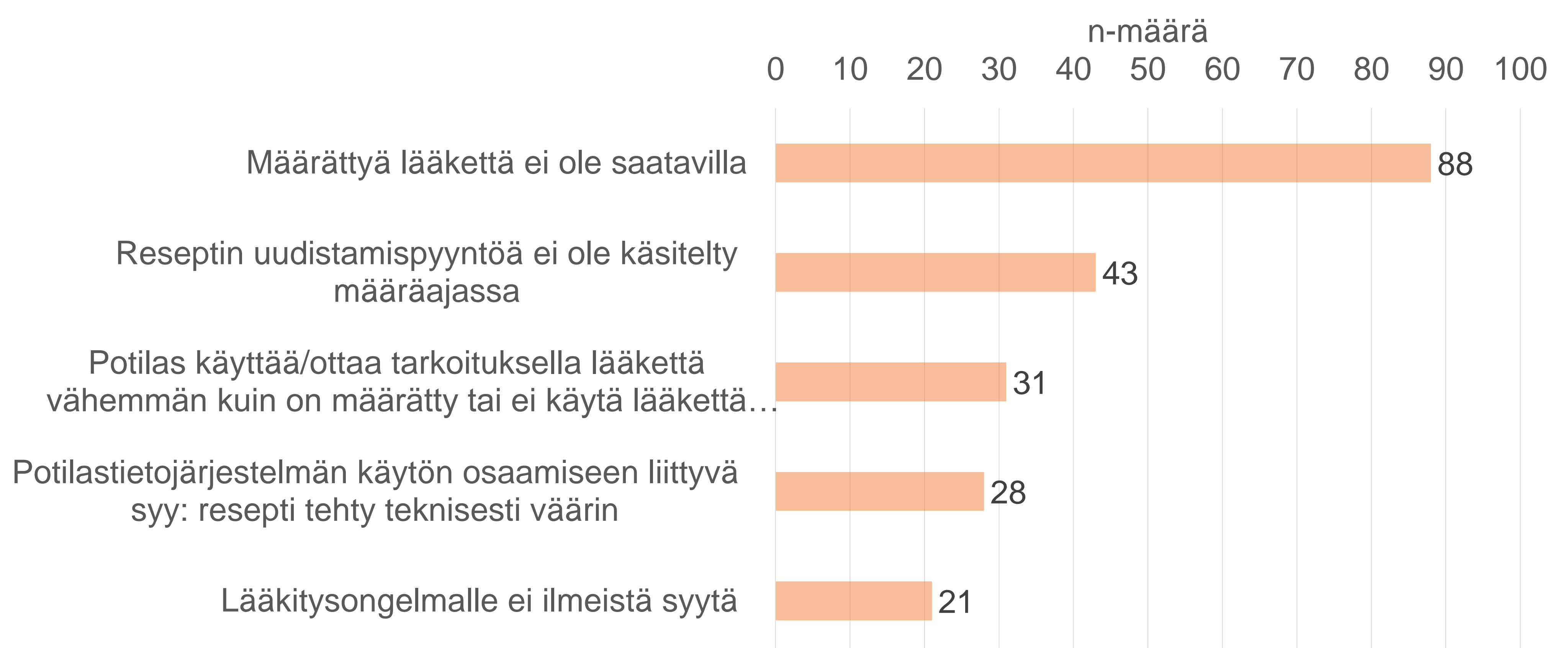
Kuusi Helsingin kaupungin terveysasemilla ja sisätautien poliklinikalla työskentelevää farmaseuttia täytti seurantajakson ajan (1.-30.11.2023) jokaisen potilaskontaktin jälkeen sähköisen kyselylomakkeen. Kyselyssä selvitettiin PCNE:n luokitteluun¹ pohjautuen, oliko potilaalla havaittu lääkitysongelma, minkälainen lääkitysongelma oli, mikä sen aiheutti ja miten lääkitysongelma yritettiin ratkaista.

Tulokset

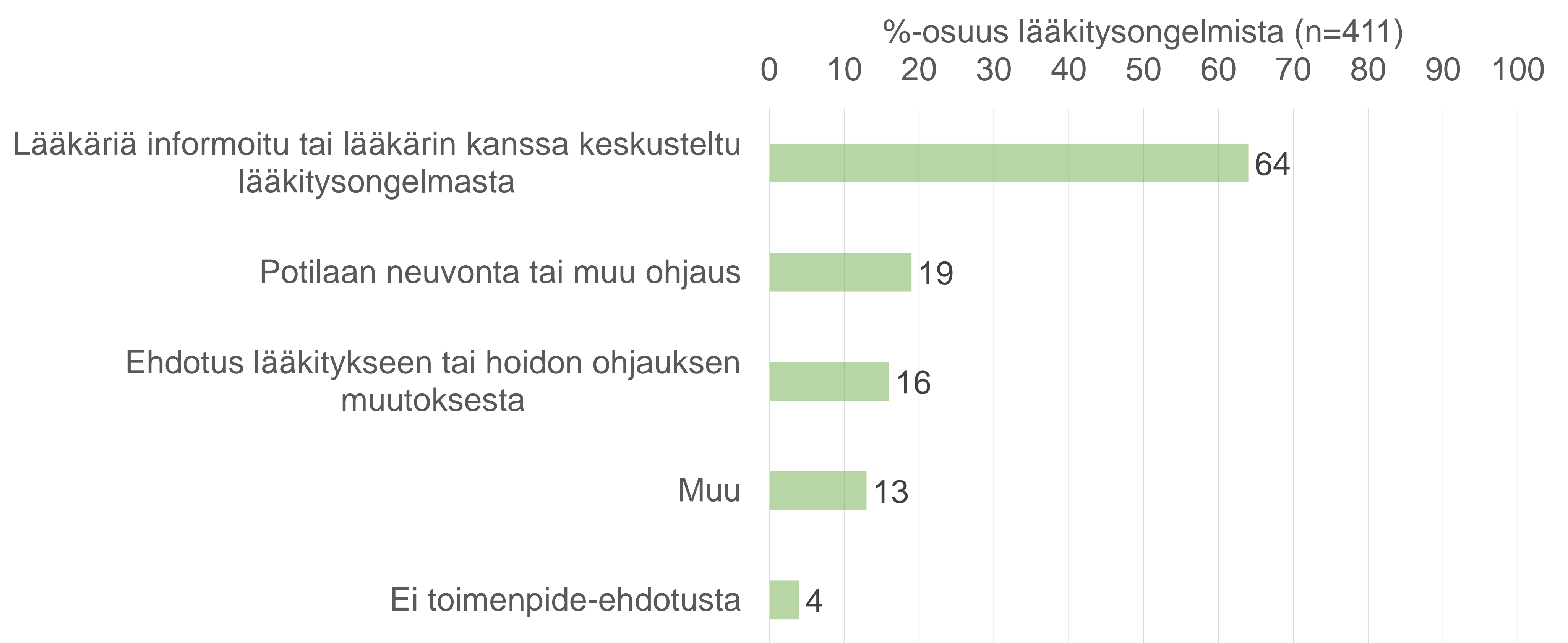
Seurantajakson aikana saatiin yhteensä 966 vastausta farmaseuttien potilaskontakteista, joista 43 %:ssa (n=411) oli lääkitysongelma. Suurimmalla osalla näistä oli yksi lääkitysongelma (88 %). Useimmiten lääkitysongelmat havaittiin takaisinsoittopuhelun (44 %) tai lääkelistan ajantasaistamisen (25 %) yhteydessä (Kuva 1). Eniten lääkitysongelmat liittyivät lääkkeen määräämiseen ja logistiikkaan (41 %) tai potilaaseen liittyviin syihin (21 %). Suurin yksittäinen syy lääkitysongelmien taustalla oli lääkkeiden saatavuushäiriöt (n=88) (Kuva 2). Lääkitysongelmien ratkaisemiseksi farmaseutit useimmiten keskustelivat toimenpide-ehdotuksesta lääkärin kanssa (64 %) (Kuva 3). Farmaseutit ehdottivat toimenpiteeksi yleisimmin lääkkeen vaihtamista (62 %) tai annosteluohjeen muuttamista (20 %). Jos havaittujen lääkitysongelmien ajatellaan muutoin johtavan lääkärin konsultointiin (15 min) tai vastaanottoon (30 min), farmaseutit säästivät lääkäreiden työaika yhteensä 103–206 tuntia seurantajakson aikana.

Kuva 1. Palvelu tai asiointikanava, jonka yhteydessä lääkitysongelma havaittiin %-osuuksien mukaan.

Kuva 2. Yleisimmät syyt farmaseuttien havaitsemille lääkitysongelmille n-määrien mukaan (n=411).

Kuva 3. Farmaseutin toimenpide-ehdotusten jakauma (%) lääkitysongelmien ratkaisemiseksi.

Johtopäätökset

Farmaseutit havaitsivat Helsingin kaupungin terveysasemilla ja sisätautien poliklinikalla merkittävällä osalla potilaistaan lääkitysongelmia, joita varhaisessa vaiheessa ratkaisemalla voidaan säästää lääkäreiden työaika sekä mahdollisesti edistää potilas- ja lääkitysturvallisuutta.

